

KHỦNG BỐ VÀ CHỐNG KHỦNG BỐ TỪ SAU CHIẾN TRANH LẠNH ĐẾN NAY

ThS. Nghiêm Thị Hải Yến

Khoa Lịch sử - Trường ĐHSPT Thái Nguyên

Thế kỷ XX, nhân loại đã chứng kiến sự ra đời của hai trật tự thế giới lần thứ nhất và thứ hai. Sau khi Chiến tranh Lạnh kết thúc, từ những năm đầu của thế kỷ XXI, thế giới lại chứng kiến một cuộc chiến mới - cuộc chiến chống khủng bố.

I. Chủ nghĩa khủng bố: Khái niệm và đặc điểm

1. Khái niệm

Nhiều người cho rằng, thuật ngữ “chủ nghĩa khủng bố” (Terrorism) xuất hiện vào năm 1798, do nhà triết học người Đức Emmanuel Kant sử dụng để mô tả một quan điểm bi quan về số phận của nhân loại. Nhưng, từ đó cho tới nay, trước những biến động của thế giới, người ta vẫn chưa thống nhất được một khái niệm hoàn chỉnh thế nào là “chủ nghĩa khủng bố”. Tất cả những định nghĩa hiện nay về chủ nghĩa khủng bố (CNKB) đều có chung một đặc điểm: đó là hành vi có động cơ chính trị. Chính vì liên quan đến chính trị - một lĩnh vực vô cùng nhạy cảm, nên chúng ta có thể quan sát thấy trên thế giới có rất nhiều quan điểm khác nhau về CNKB. Trước sự gia tăng CNKB quốc tế, việc xác định rõ đối tượng, bản chất của nó là yêu cầu cấp thiết để tiến hành đấu tranh với CNKB một cách hữu hiệu. Trong thực tế, hiện nay người ta thường sử dụng định nghĩa do Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ đưa ra vào năm 1998: “Một hành động có mưu tính trước, nhằm

những mục đích chính trị và hướng vào những mục tiêu không tham chiến... do các nhóm thiểu số trong nội bộ dân tộc hoặc những nhân viên mật tiến hành” (6-26). Trong bối cảnh chính trị hiện đại, định nghĩa này đã được điều chỉnh phù hợp với bối cảnh mới, đặc biệt là sau vụ khủng bố ngày 11/9/2001 xảy ra tại nước Mỹ. Do cách tiếp cận khác nhau và xuất phát từ lợi ích không giống nhau, nên nội hàm của khái niệm “chủ nghĩa khủng bố” rất đa dạng. Bởi vậy, nghiên cứu về CNKB nói chung và về hành động khủng bố cụ thể riêng biệt, rất cần thiết phải có cách tiếp cận toàn diện, khách quan và gắn với những hoàn cảnh lịch sử nhất định.

2. Đặc điểm

Nếu như trước đây, trong thời kỳ Chiến tranh Lạnh, do tính chất của trật tự thế giới hai cực có sự đối đầu Xô - Mỹ và hai khối Đông - Tây làm cho vấn đề dân tộc của các nước trên thế giới tạm lắng xuống, thì sau khi Chiến tranh Lạnh kết thúc, mâu thuẫn đó không còn nữa, mâu thuẫn dân tộc lại nổi lên. Hiện tượng này xuất hiện ở nhiều nước trên thế giới, đặc biệt là ở khu vực Trung Đông, các nước Đông Âu và các nước cộng hòa thuộc Liên Xô trước đây. Trong một môi trường quốc tế mới, một xã hội hiện đại với sự phát triển cao của cách mạng khoa học công nghệ, xu thế toàn cầu hoá chi phối mạnh tới chính sách đối nội, đối ngoại và định hướng phát triển của mỗi quốc gia, CNKB có những biến đổi, biểu hiện thích nghi

mới do hoàn cảnh tạo nên và có thể thấy nó có những đặc điểm sau:

Thứ nhất, sự phản kháng của CNKB là sự phản kháng của kẻ yếu chống lại kẻ mạnh. Thành phần khủng bố là lực lượng chống đối chính phủ và nhà nước trong phạm vi quốc gia; trên phạm vi quốc tế, họ là những nhóm nhỏ hành động tự phát chống lại sự chuyên quyền của các nước lớn, không có một lý tưởng hay một định hướng nào về xây dựng một xã hội tốt đẹp. Vì yếu thế nên hoạt động của CNKB luôn trong vòng bí mật, hay nói một cách khác họ sống ngoài phòng pháp luật.

Thứ hai, đối tượng tấn công của chủ nghĩa khủng bố có tính chất không xác định. Trong thời kỳ Chiến tranh Lạnh, đối tượng chủ yếu của chủ nghĩa khủng bố là ám sát, bắt cóc các quan chức cao cấp của chính phủ để đòi đáp ứng mục tiêu chính trị; sau Chiến tranh Lạnh, đối tượng khủng bố của họ là bất kỳ ai, thường là những người dân vô tội. Bọn khủng bố nhận thấy rằng, tấn công dân thường đem lại hiệu quả cao hơn các hình thức khác, vì nó thu hút sự quan tâm của giới truyền thông, đánh mạnh vào tâm lý của quần chúng, gây áp lực mạnh hơn đối với các chính phủ.

Thứ ba, hoạt động của chủ nghĩa khủng bố ngày càng thể hiện xu hướng toàn cầu hoá. Đặc điểm của tình hình thế giới hiện nay đã tạo nên xu hướng này cho CNKB. Ta có thể lấy mạng lưới khủng bố Al Qaeda làm một ví dụ điển hình. Thành viên của mạng lưới này có mặt rải khắp các nước trên thế giới. Các vụ tấn công của Al Qaeda gồm có hai loại: quốc tế và địa phương. Loại tấn công có tính chất quốc tế do các nhóm có nhiều quốc tịch khác nhau cùng tham gia. Mục tiêu của họ là các địa danh không phải ở quê hương họ. Loại tấn công mang tính chất quốc gia do các thành viên khủng bố có nguồn gốc từ chính quốc gia đó tiến hành và mục tiêu là các cơ sở của người nước ngoài trên

quê hương họ. Theo thống kê của CIA, hiện nay trên thế giới có khoảng 3.000 tổ chức khủng bố với khoảng 200.000 thành viên. Đây quả là một thảm họa của nhân loại nếu như các tổ chức khủng bố này liên hệ chặt chẽ với nhau trong xu thế toàn cầu hoá.

Thứ tư, hình thức và cách thức tổ chức tấn công của chủ nghĩa khủng bố có xu hướng sử dụng rộng rãi các thành tựu khoa học và công nghệ cao. Qua các vụ khủng bố đã xảy ra, chúng ta thấy trình độ kiến thức và kỹ thuật cao của hoạt động khủng bố. Họ có các chuyên gia máy tính, sinh hoá và các chuyên gia vũ khí gây nổ. Họ được đào tạo huấn luyện khủng bố chuyên nghiệp, sử dụng thành thạo các loại vũ khí, kể cả những vũ khí hiện đại nhất, như tên lửa đất đối không "Stinger".

Thứ năm, sự liên kết giữa chủ nghĩa khủng bố và xã hội đen ngày càng khăng khít. Thành phần xã hội đen đã có từ lâu trong nhiều quốc gia. Xã hội đen và CNKB tuy có mục đích khác nhau, song chúng có nét tương đồng ở chỗ cùng sống ngoài vòng pháp luật. Như vậy, chính phủ các nước phải đối mặt với hai thế lực đen tối. Sự kết hợp trên tạo cho chúng sức mạnh tăng gấp đôi.

Cuộc chiến chống khủng bố của cộng đồng thế giới cần phải hiểu rõ những biểu hiện thích nghi mới của chủ nghĩa khủng bố, cũng như đánh giá đúng đắn sức mạnh của chúng để có những biện pháp thích hợp ngăn chặn hoạt động khủng bố.

II. Chống khủng bố trên thế giới

1. Mỹ và các nước với cuộc chiến chống khủng bố

Khủng bố quốc tế từ lâu đã được xem là mối đe dọa đối với an ninh trong nước cũng như quốc tế đối với Mỹ. Những sự kiện thảm khốc ngày 11/9 tại New York, Washington và Pennsylvania đã trở thành nguyên nhân trực tiếp để Mỹ

tập trung đôi phó với khủng bố một cách mạnh mẽ.

Chính sách chống khủng bố của Mỹ từ cuối những năm 1970 đến giữa những năm 1990 tập trung vào việc ngăn chặn và trừng trị những quốc gia bảo trợ khủng bố, cũng như chống lại các tổ chức khủng bố. Từ sau năm 2001, môi trường an ninh quốc tế đã biến đổi, đánh dấu cho sự khởi đầu một thời kỳ mới trong tư duy chiến lược của Mỹ. Mỹ chính thức phát động cuộc chiến chống khủng bố và nhận được sự ủng hộ của nhiều quốc gia trên thế giới. Chỉ tính riêng năm 2003, Chính quyền Mỹ đã đề nghị khoản ngân sách 52 triệu đôla để củng cố trung tâm chống khủng bố và huấn luyện an ninh (7-39). Bên cạnh việc đầu tư ngân sách, Mỹ cũng đã triển khai các công cụ chính sách nhằm chống khủng bố quốc tế như: Ngoại giao, can dự có tính xây dựng; trừng phạt kinh tế; thúc đẩy kinh tế; tăng cường hoạt động ngầm; giải thưởng cho chương trình cung cấp thông tin; hợp tác dẫn độ, thi hành luật; sử dụng vũ lực; công ước quốc tế. Nhiều chuyên gia còn đề nghị thành lập toà án quốc tế xét xử khủng bố và thực thi kiểm chế thông tin. Mọi nỗ lực của Mỹ trong cuộc chiến chống khủng bố không chỉ nhằm mục đích bảo vệ quyền lợi của Mỹ, mà còn thông qua đó để mở rộng phạm vi ảnh hưởng, khẳng định vị thế lãnh đạo của Mỹ đối với thế giới.

Khủng bố được coi là mối đe dọa thường trực của tất cả các quốc gia, vì thế, trên trận tuyến này đòi hỏi phải có sự hợp tác chặt chẽ về mọi mặt của các chính phủ. Thật khó có thể đánh bại ngay CNKB bằng một phương cách cụ thể, mà cần có sự kết hợp tất cả các phương thức và biện pháp tích cực. Hỗ trợ cho cuộc chiến chống khủng bố, cộng đồng quốc tế đã thông qua 12 công ước và luật quốc tế cùng nhiều nghị quyết của Liên Hợp quốc đã thể hiện cam kết chống khủng bố của các nước thành

viên. Nhiều nước trên thế giới đều đã tham gia ký kết các hiệp ước song phương và đa phương, khu vực và liên khu vực về tăng cường an ninh trong đấu tranh chống khủng bố, chống buôn lậu ma tuý, rửa tiền và chia sẻ thông tin về khủng bố.

Cộng đồng quốc tế đang nỗ lực hợp tác chặt chẽ trong cuộc chiến chung chống khủng bố quốc tế, vì nhiều nước nhất trí nhận định rằng, cuộc chiến chống khủng bố là cuộc chiến lâu dài, là mặt trận không giới tuyến và rất khó phòng ngừa.

2. Một thế giới không an toàn

Tham vọng vươn lên bá chủ thế giới của Mỹ thể hiện rất rõ ngay từ sau khi Chiến tranh thế giới thứ hai kết thúc, nhưng sự lớn mạnh của Liên Xô đã ngăn cản Mỹ thực hiện điều đó. Sau Chiến tranh Lạnh, cộng đồng quốc tế bị phân hoá theo hướng có lợi cho Mỹ, cơ hội mới tạo điều kiện cho Mỹ thực hiện đưa thế giới vào trật tự một cực, trong đó Mỹ ở thế thượng phong có khả năng kiểm soát, khống chế các quốc gia và một số khu vực khác. Nhưng thực tế cho thấy, bước đường duy trì vị trí siêu cường số 1 của Mỹ không “thuận buồm xuôi gió” như mong muốn, vì tình hình quốc tế có nhiều đổi thay, đặc biệt là sự vươn lên của những trung tâm thế lực mới đã cản trở ước vọng của Mỹ. Sự kiện ngày 11/9/2001, nước Mỹ bị tấn công khủng bố không chỉ là thảm họa của nhân dân Mỹ, mà còn làm cho cả thế giới bàng hoàng trước sự tàn phá của chủ nghĩa khủng bố. Cộng đồng quốc tế cảm thông sâu sắc với nỗi đau thương mất mát của nhân dân Mỹ, ủng hộ Mỹ trong cuộc đấu tranh chống khủng bố mà Mỹ phát động. Và Mỹ đã khai thác triệt để cơ hội này, một lần nữa Mỹ điều chỉnh chiến lược toàn cầu, sắp xếp lại cục diện thế giới được hình thành sau Chiến tranh Lạnh. Chiến lược của Mỹ đã làm cho tình hình thế

giới không an toàn, bị đe dọa bởi nhiều nguy cơ tiềm ẩn.

Thứ nhất, cuộc chiến tranh giữa các quốc gia dân tộc, đang diễn ra gay gắt và mang màu sắc mới. Toàn cầu hoá là một xu thế phát triển khách quan, tác động tới mọi quốc gia dân tộc trên thế giới, nhưng toàn cầu hoá đang bị các nước phát triển hơn lợi dụng triệt để nhằm xâm nhập và thâu tóm các nền kinh tế và đời sống chính trị của các quốc gia nhỏ, yếu. Sự bùng nổ những mâu thuẫn được tích tụ, dồn nén lâu ngày giữa các dân tộc nhỏ, yếu với những nước công nghiệp phát triển chi phối thế giới mà chủ yếu là giữa các quốc gia Hồi giáo với Mỹ phải chăng được thể hiện bằng cuộc khủng bố 11/9? Ở một số quốc gia, có những tổ chức ly khai coi khủng bố là một thủ đoạn chiến lược để thực hiện mục tiêu của mình, nhưng chính hành vi của họ tạo ra cái cớ cho các thế lực bá quyền can thiệp vào nội bộ quốc gia dưới chiêu bài “chống khủng bố”. Cuộc chiến ở Iraq là một ví dụ. Hành động của Mỹ tạo ra một tiền lệ xấu và nó thúc đẩy hơn nữa phong trào đấu tranh trên thế giới.

Thứ hai, nhiều nước có xu hướng tự mình trở lại cuộc chạy đua vũ trang hạt nhân. Theo báo cáo của Mỹ, danh sách 7 quốc gia bảo trợ khủng bố gồm: Cuba, Iran, Iraq, Libya, Bắc Triều Tiên, Sudan và Syria (7-13). Qua cuộc chiến xảy ra ở Iraq, nhiều quốc gia ý thức sâu sắc về vận mệnh của quốc gia mình trong một thế giới luôn biến đổi khó lường. Cuộc chiến ở Iraq, ngoài mục đích tiêu diệt Chính quyền của Tổng thống S. Hussein - nhờ được cái gai trong “mắt”, Mỹ đã kiểm soát được trữ lượng dầu mỏ lớn ở khu vực Trung Đông và quan trọng hơn là Mỹ thực hiện “học thuyết chiến lược mới” trên thực địa, mà tinh thần của nó cho thấy không ai có thể thách thức ưu thế quân sự của Mỹ. Đánh Iraq là biểu hiện cao nhất của chủ nghĩa đơn phương của

Mỹ. Vậy sau Iraq sẽ là nước nào? Hành động của Mỹ làm cho mọi khía cạnh của luật pháp quốc tế trở nên vô nghĩa. Tình hình năng lượng nguyên tử ở Iran, Libya và cuộc khủng hoảng hạt nhân đang diễn ra trên bán đảo Triều Tiên có xu hướng tự đưa mình trở lại cuộc chạy đua vũ trang hạt nhân là điều tất yếu. Họ buộc phải hành động như vậy, vì đó là biện pháp tự vệ duy nhất, đồng thời cũng là một điều kiện tiên quyết để mặc cả với Mỹ nhằm đảm bảo an ninh cho mình trong một thế giới đầy bất trắc hiện nay.

Thứ ba, chủ nghĩa khủng bố phát triển và lan rộng trên toàn thế giới về quy mô tổ chức và tinh xảo trong hành động. Phát động cuộc chiến chống khủng bố, trong thời gian qua, Mỹ đạt được nhiều mục đích, nhưng mục đích cao nhất là chống khủng bố thì không. Tại sao cuộc chiến chống khủng bố thời gian qua không có hiệu quả? Tại sao thế giới không an toàn? Có lẽ lời phát biểu của ông K. Annan, Tổng thư ký Liên Hợp quốc trả lời một kênh truyền hình của Anh ngày 17/10/2004 phần nào giải thích được điều đó.

III. Chống khủng bố của cộng đồng quốc tế trong thời gian tới

1. Khủng bố trong tương lai

Chủ nghĩa khủng bố là một lực lượng ngầm và nó cũng chính là một thực thể trong sự vận động của lịch sử. Do sự biến đổi, thích nghi của CNKB, trong tương lai nó sẽ có nhiều đặc điểm mới và hành động khủng bố cũng rất khó lường, bởi nguồn gốc phát sinh CNKB bắt nguồn từ những căn nguyên sâu sắc tồn tại trong cuộc sống như: sự chênh lệch giàu nghèo và tình trạng bất bình đẳng giữa các tầng lớp cư dân trong nội bộ một nước, cũng như giữa các dân tộc và quốc gia trên toàn thế giới; mâu thuẫn dân tộc, sắc tộc, tôn giáo; chính sách đối ngoại cường quyền dựa trên

bạo lực của một số nước khác. Nhìn vào nguồn gốc, căn nguyên phát sinh và thúc đẩy CNKB phát triển, chúng ta nhận thấy rằng, triết tiêu CNKB là một chiến lược lâu dài. Trong tương lai, khủng bố quốc tế được chia thành 4 loại: Khủng bố kiểu chủ nghĩa dân tộc, khủng bố kiểu tôn giáo, CNKB cực hữu, CNKB cực tả.

Phạm vi hoạt động của lực lượng khủng bố không còn bó hẹp ở châu Âu, châu Mỹ, mà nó đang có xu hướng lấy châu Á làm trọng tâm, đặc biệt là khu vực Đông Nam Á. Hiện nay khu vực Đông Nam Á có nhiều nhóm khủng bố mới như nhóm GAM, MILF, JI, nhưng các nhóm này lại không nằm trong FTO, vì Bộ Ngoại giao Mỹ chỉ coi các nhóm này là các tổ chức hoạt động ly khai mặc dù trên thực tế, bản chất hành động của chúng là khủng bố. Bên cạnh việc mở rộng, xây dựng mạng lưới trên đất liền, các tổ chức khủng bố còn có xu hướng đẩy mạnh hoạt động trên biển.

Mục tiêu tấn công của lực lượng khủng bố không chỉ nhằm vào Mỹ, mà là tất cả những cơ sở vật chất của người nước ngoài đóng trên đất họ, hoặc các trung tâm công cộng như các điểm du lịch, trung tâm buôn bán...

Hình thức và phương tiện khủng bố: ngoài các hình thức thông thường như nổ bom, ám sát, bắt cóc con tin, cướp phương tiện giao thông, tấn công vũ trang, những hình thức mới cũng có thể xuất hiện như đầu độc nguồn nước, nổ các đập nước, nổ các lò phản ứng hạt nhân... Ngoài ra, không loại trừ khả năng bọn khủng bố dùng vũ khí sinh học, hoá học và vũ khí hạt nhân với mức độ tàn sát lớn và để lại hậu quả lâu dài.

2. Triển vọng đấu tranh chống khủng bố

Khủng bố quốc tế - nỗi lo không chỉ riêng ai. Kể từ sau Chiến tranh Lạnh đến nay, cuộc đấu tranh chống khủng

bố trên thế giới diễn ra rất quyết liệt. Trong cuộc đấu tranh chống khủng bố, về lâu dài phải ngăn chặn các phần tử khủng bố chứ không phải ngăn chặn các hành động khủng bố. Hiện tại, do khả năng nên thế giới đang làm điều ngược lại, tức là ngăn chặn các vụ khủng bố. Tình trạng này làm cho các nước luôn ở thế bị động. Bên cạnh việc thúc đẩy hơn nữa sự hợp tác giữa chính phủ, các tổ chức quốc tế, việc triển khai các biện pháp chống khủng bố cũng cần đảm bảo tính khả thi, mang lại hiệu quả thực tế. Các biện pháp đang và sẽ được áp dụng như:

* Xoá bỏ hay ngăn chặn những động cơ thúc đẩy các phần tử khủng bố hoạt động. Biện pháp này cần triển khai lâu dài, bởi thực tế nó liên quan chặt chẽ tới chính sách, chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của mỗi quốc gia.

* Biện pháp trừng phạt kinh tế. Cơ chế trừng phạt là cấm vận thương mại, đầu tư của một nước hay một nhóm nước đối với quốc gia được xác định là nước bảo trợ cho khủng bố. Phong toả tài sản của các tổ chức, cá nhân đã bị liệt kê vào danh sách có liên quan đến mạng lưới khủng bố. Tuy nhiên, có thể nhận thấy rằng hiệu quả của biện pháp nêu trên không chắc chắn vì phần lớn các nguồn tài chính khủng bố đều tồn tại dưới dạng tài sản không thể phát hiện và quốc gia bị trừng phạt không phải lúc nào cũng sẵn sàng hợp tác.

* Sử dụng vũ lực, hợp tác chống khủng bố gắn liền với hợp tác quân sự. Sử dụng biện pháp này mang lại sức mạnh và hiệu quả đáng kể (Iraq, Afghanistan, Philippines...). Thế nhưng, áp dụng biện pháp quân sự truyền thống cũng có những hạn chế, vì hành động tấn công trả đũa đòi hỏi phải xác định địa điểm chính xác, hơn nữa việc xác định kẻ khủng bố cũng khó khăn, vì khủng bố không hiện hữu rõ ràng.

* Biện pháp giải thưởng cho chương trình cung cấp thông tin. Biện pháp này trên thực tế đã phát huy hiệu quả.

Ví dụ, việc tiêu diệt nhóm lữ đoàn đỏ ở Italia và bắt giữ những tên trùm ma túy ở Colombia. Biện pháp này tiếp tục được thực hiện với mức treo thưởng lên tới 5 triệu đôla cho một thông tin chính xác về khủng bố.

* Bên cạnh việc tăng cường hoạt động của các mạng lưới tình báo, những thiết bị và vũ khí mới chống khủng bố cũng được đưa vào sử dụng rộng rãi. Hệ thống chống không tặc, chống tập kích tên lửa, thiết bị bắn từ xa, thiết bị giảm nổ, hệ thống kiểm soát chất phóng xạ, thiết bị chống bắn tỉa...

Thực tế, chống khủng bố là sự kết hợp tất cả các biện pháp, tạo nên thế giáp công từ nhiều phía đối với bọn khủng bố. Thắng lợi cuối cùng của cuộc chiến chống khủng bố cho tới nay vẫn còn xa vời vì chưa có tiêu chuẩn nào về cái gọi là “thắng lợi cuối cùng” đối với chủ nghĩa khủng bố.

Trong bối cảnh chống khủng bố quốc tế hiện nay, Việt Nam được coi là nơi an toàn của thế giới và khu vực. Tuy nhiên, hoạt động của các lực lượng khủng bố vẫn diễn ra hàng ngày ở các nước láng giềng, vì vậy, Đảng Cộng sản và Chính phủ Việt Nam luôn đề cao cảnh giác, hợp tác toàn diện với các tổ chức chống khủng bố quốc tế và khu vực. Việt Nam đã tham gia 8 trong 12 công ước quốc tế về chống CNKB và đang tích cực tham gia cơ chế hợp tác song phương, đa phương liên quan đến khủng bố trong cộng đồng ASEAN, ASEAN - Mỹ... Bên cạnh đó, Bộ Công an còn thiết lập “đường dây nóng”

chống khủng bố với nhiều nước, đồng thời thường xuyên tổ chức diễn tập chống khủng bố. Trong tháng 8 năm 2006 cơ quan An ninh - Bộ Công an Việt Nam bắt giữ Đỗ Công Thành (người Việt quốc tịch Mỹ) và ngăn chặn thành công âm mưu khủng bố Tổng lãnh sự Mỹ tại thành phố Hồ Chí Minh. Thành tích đạt được chính là kết quả của việc tăng cường chính trị điều tra tội phạm trong nước và tìm hiểu các tổ chức phản động lưu vong ở nước ngoài của Bộ Công an, Bộ Quốc phòng và Bộ Ngoại giao Việt Nam ■

Tài liệu tham khảo:

1. Nguyễn Thái Yên Hương (chủ biên): *Can thiệp nhân đạo trong chính sách đối ngoại của Mỹ*. NXB Thế giới, Hà Nội, 2005.
2. Emmanuel Todd: *Hậu đế chế*. NXB Công an nhân dân, Thanh Hóa, 2004.
3. Nhà xuất bản thông tấn. *Khủng bố và chống khủng bố qua lăng kính báo chí*. NXB Thông tấn, Hà Nội, 2006.
4. Hoàng Văn Hiến và Nguyễn Việt Thảo. *Quan hệ quốc tế từ 1945 đến 1995*. NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội, 1998.
5. Thông tấn xã Việt Nam. *11/9 thảm họa nước Mỹ*. NXB Thông tấn, Hà Nội 2001.
6. Trình Mưu & Vũ Quang Vinh. *Quan hệ quốc tế những năm đầu thế kỷ XXI vấn đề, sự kiện và quan điểm*. NXB Lý luận chính trị, Hà Nội, 2005.
7. *Terrorism, the Future, and US Foreign Policy*. Báo cáo của cơ quan nghiên cứu phục vụ quốc hội, cập nhật ngày 21/6/2006.
8. Vũ Dương Ninh (chủ biên). *Lịch sử quan hệ quốc tế*. NXB Giáo dục, Hà Nội, 2005.